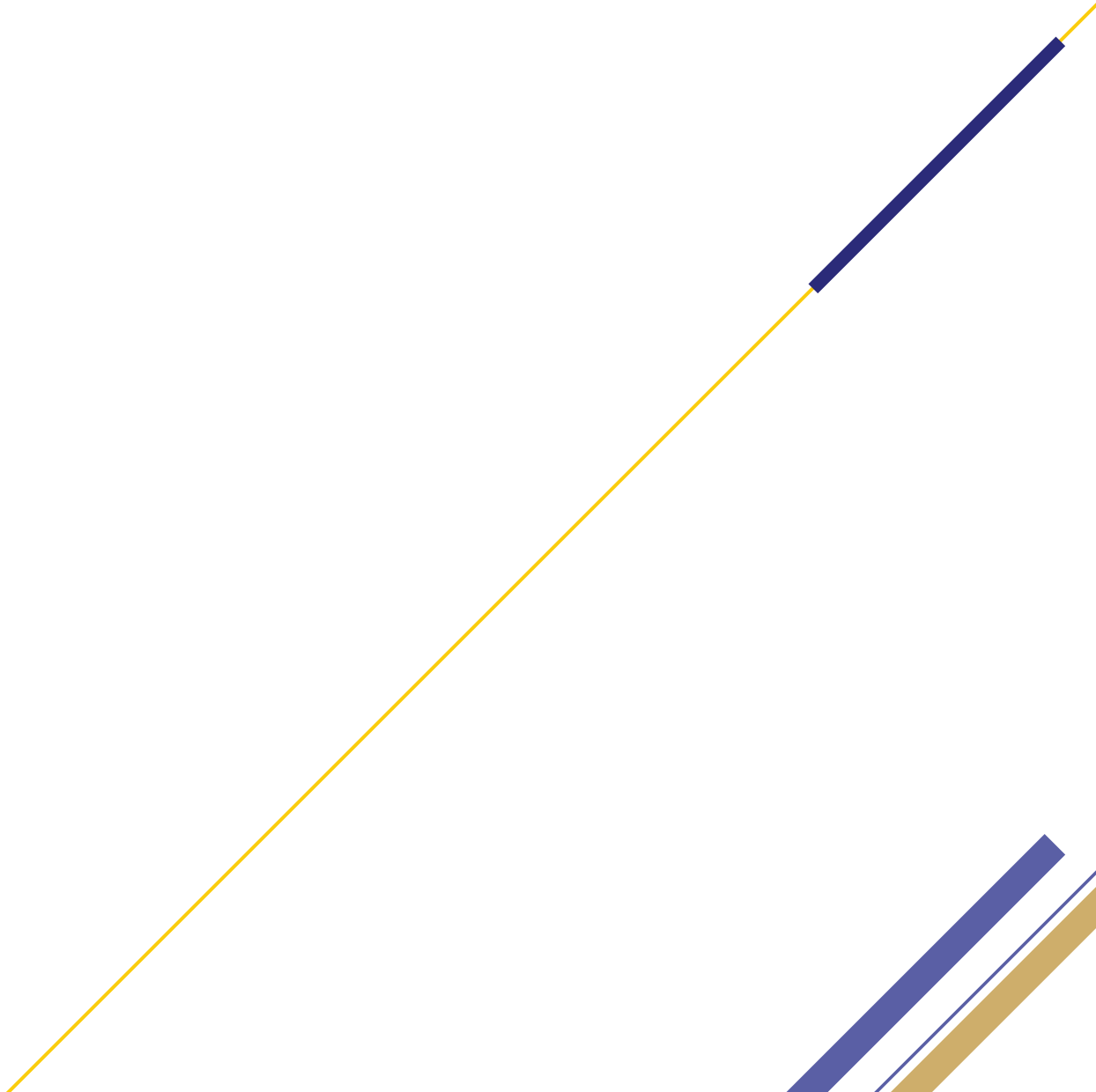

The background features several diagonal lines. A thick yellow line runs from the top-left towards the center. A thin yellow line runs parallel to it, slightly below. A blue line runs from the bottom-left towards the center. Another thick yellow line runs from the bottom-right towards the center. A thin yellow line runs parallel to it, slightly above.

Centralna banka Bosne i Hercegovine

Uloga i značaj

Osnovni podaci o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine

Centralna banka Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: CBBiH) utemeljena je 20. lipnja 1997. godine donošenjem Zakona o CBBiH koji je usvojila Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, a u skladu s Općim okvirnim sporazumom za mir u Bosni i Hercegovini. Počela je s radom 11. kolovoza 1997. godine.

Najviše tijelo CBBiH je Upravno vijeće, koje je nadležno za utvrđivanje monetarne politike i kontrolu njenog provođenja, organizaciju i strategiju CBBiH, u skladu s ovlaštenjima utvrđenim Zakonom o CBBiH. Upravu CBBiH čine guverner i tri viceguvernera. Guverner je glavni izvršni dužnosnik CBBiH zadužen za njeno svakodnevno poslovanje.

CBBiH ima Centralni ured, sa sjedištem u Sarajevu u zgradi koja je građena u razdoblju od 1929. do 1932. godine i 2009. godine je proglašena nacionalnim spomenikom. Pored Centralnog ureda, CBBiH ima tri glavne jedinice, i to Glavna jedinica Sarajevo, Glavna banka Republike Srpske Centralne banke BiH i Glavna jedinica Mostar te dvije podružnice: Podružnica Brčko i Podružnica CBBiH Pale.

U kolovozu 2017. godine, CBBiH je obilježila 20 godina od početka rada i ovo razdoblje su obilježile kontinuirane aktivnosti koje su imale za cilj doprinijeti monetarnoj stabilnosti financijskog sustava i ekonomskom prosperitetu zemlje i ispunjavanju međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine.

Za detaljnije informacije posjetiti link:

<https://www.cbbh.ba/Content/Read/13?lang=hr>

ŠTO SVE CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE RADI?

1.

MONETARNA
POLITIKA

2.

UPRAVLJANJE
DEVIZNIM
PRICUVAMA

3.

FINANCIJSKA
STABILNOST

4.

ODRŽAVANJE
PLATNIH
SUSTAVA ZEMLJE

5.

IZDAVANJE
NOVCANIČA I
KOVANIČA BiH

6.

PRIKUPLJANJE I
OBJAVA STATISTIČKIH
PODATAKA

MEĐUNARODNA
SURADNJA

7.

ULOGA
FISKALNOG
AGENTA

8.

9.

DRUŠTVENO
ODGOVORNA
ULOGA

Ciljevi i zadaci

Cilj CBBiH je postići i održati stabilnost domaće valute (konvertibilna marka - KM, međunarodna oznaka je BAM), tako što izdaje domaću valutu prema aranžmanu poznatom kao currency board (valutni odbor), prema kome svaka izdana novčanica i kovanica konvertibilne marke mora imati pokriće u slobodnim konvertibilnim deviznim sredstvima po fiksnom tečaju 1 KM : 0,51129 EUR. U skladu sa Zakonom, konvertibilna marka je jedino zakonsko sredstvo plaćanja u Bosni i Hercegovini.

Na slici: Detalj sa fasade na zgradi Centralne banke.

Centralna banka Bosne i Hercegovine:

- ◆ definira, usvaja i kontrolira monetarnu politiku Bosne i Hercegovine;
- ◆ upravlja službenim deviznim pričuvama na siguran i profitabilan način;
- ◆ stavlja i povlači iz optjecaja domaću valutu (Konvertibilna marka);
- ◆ pomaže i održava odgovarajuće platne i obračunske sustave;
- ◆ održava Jedinstveni registar transakcijskih računa i Središnji registar kredita;
- ◆ prikuplja i objavljuje statističke podatke koji su integralni dio makroekonomskih statistika Bosne i Hercegovine;
- ◆ ima ulogu fiskalnog agenta države u servisiranju vanjskog duga;
- ◆ koordinira djelatnosti agencija za bankarstvo entiteta Bosne i Hercegovine i predsjedava Stalnim odborom za financijsku stabilnost Bosne i Hercegovine.

Za detaljnije informacije posjetiti link:

<https://www.cbbh.ba/Content/Read/13?lang=hr>

Na slici: Statue na ulazu u zgradu su djelo Vladimira Zagorodnjika

Monetarna politika

1.

Monetarna politika Bosne i Hercegovine regulirana je Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine. CBBiH posluje pod aranžmanom valutnog odbora.

Obzirom na to da je konvertibilna marka (KM) vezana za valutu "sidro" euro, kupovina KM se obavlja po fiksnom deviznom tečaju koji iznosi 1,95583 KM za 1 euro. Kada se KM razmjenjuje za neki drugi konvertibilni novac, onda se transakcije obavljaju po tržišnom deviznom tečaju. Sva valuta u optjecaju, kao i depoziti banaka kod CBBiH, imaju pokriće u stranoj valuti.

Ovakav model monetarne politike daje stabilnost domaćoj valuti i jača povjerenje građana i institucija u KM. Vanjska stabilnost valute osigurana je uspješnim održavanjem fiksnog deviznog tečaja i redovitim servisiranjem vanjskog duga Bosne i Hercegovine koji CBBiH obavlja u ulozi fiskalnog agenta. Kao rezultat spomenute stabilnosti, devizne pričuve su stabilne i u stalnom su porastu kao i štednja u domaćim bankama.

Primjenom fiksnog deviznog tečaja prema euru, eliminirana je nesigurnost tečaja i poslana poruka investitorima da zbog monetarne politike ne trebaju brinuti oko nepredvidivih promjena u razini domaćih cijena.

Upravljanje deviznim pričuvama

2.

CBBiH upravlja deviznim pričuvama polazeći prvenstveno od principa sigurnosti i likvidnosti investiranja, a u skladu sa Zakonom o CBBiH i odgovarajućim internim aktima (strateškom alokacijom aktive, investicijskim smjernicama i pravilima i parametrima rizika). Obzirom na odredbe Zakona, više od 95% deviznih pričuva se investira u financijske instrumente denominirane u eurima, čime je CBBiH oslonjena na tržišna kretanja unutar eurozone.

Upravno vijeće, na strateškoj razini, donosi i utvrđuje strateške odluke o upravljanju i investiranju deviznih pričuva. Investicijski komitet djeluje u okviru obvezujućih zakonskih ograničenja i Investicijskih smjernica usvojenih od strane Upravnoga vijeća pri pripremi pravila i parametara rizika vezanih za ulaganje deviznih pričuva. Odlučivanje i odgovornost za svakodnevno upravljanje deviznim pričuvama je na operativnoj razini, gdje se djeluje u skladu sa smjernicama i pravilima i parametrima rizika.

U procesu upravljanja deviznim pričuvama, kontinuirano se analiziraju informacije i prognoze s relevantnih tržišta novca i kapitala u eurozoni i svijetu. U skladu s tim, iniciraju se odgovarajuće promjene politike investiranja u cilju prilagođavanja tržišnim uvjetima u eurozoni.

Portfelj deviznih pričuva izložen je različitim financijskim rizicima (kamatnome riziku, kreditnome riziku, riziku likvidnosti i deviznome riziku) i njima se upravlja u skladu s najboljim svjetskim praksama. CBBiH sredstva deviznih pričuva investira u skladu sa zakonskim ciljevima, principima i ograničenjima, i to prvenstveno u obveznice odabranih država eurozone i u depozite kod odabranih stranih financijskih institucija (poslovne banke, središnje banke i BIS) koje zadovoljavaju kriterije kreditnoga rizika.

Devizne pričuve su intenzivno rasle od osnutka CBBiH, pa su se u razdoblju od posljednjih 15 godina utrostručile i dostigle iznos od preko 11 milijardi KM.

Financijska stabilnost

3.

Pod financijskom stabilnošću CBBiH podrazumijeva stanje u kojemu financijski sustav može apsorbirati različite šokove bez značajnih poremećaja u svome trenutnom i budućem funkcioniranju i čije funkcioniranje nema negativne utjecaje na ekonomiju.

CBBiH vrši funkciju praćenja financijske stabilnosti koja podrazumijeva pravodobno identificiranje ranjivosti u financijskome sustavu zemlje, bilo da one proizlaze iz domaćeg i međunarodnog makroekonomskog okružja, bilo iz samoga financijskog sustava. Aktivnosti CBBiH na polju praćenja stabilnosti financijskoga sustava obuhvaćaju i specijaliziranu komunikaciju s relevantnim domaćim i međunarodnim institucijama kojom se osigurava kontinuitet procesa praćenja sustavnih rizika, kao i komuniciranje o rizicima po financijsku stabilnost sa širom javnošću.

Doprinos očuvanju financijske stabilnosti CBBiH daje kroz zakonom utvrđenu nadležnost koordinacije djelatnosti entitetskih agencija za bankarstvo, kao i članstvom u Stalnome odboru za financijsku stabilnost BiH, koji, pored guvernera CBBiH i direktora agencija za bankarstvo čine i članovi Fiskalnoga vijeća BiH i direktor Agencije za osiguranje depozita BiH.

CBBiH izvješćuje širu javnost o rizicima po financijsku stabilnost kroz redovitu godišnju publikaciju, Izvješće o financijskoj stabilnosti, koje se od 2007. godine objavljuje na web stranici CBBiH. Objavljivanjem Izvješća o financijskoj stabilnosti, CBBiH javnosti želi ukazati na posljedice dosadašnjih makroekonomskih trendova i trendova u financijskome, prvenstveno bankarskome sektoru na rizike i izazove s kojima će se financijski sustav suočiti u narednim razdobljima.

Na slici: Srebrenjak izdat povodom 20 godina postojanja Centralne banke

Izvješće o financijskoj stabilnosti možete skinuti putem ovog linka:

<https://www.cbbh.ba/content/archive/575?lang=hr>

Održavanje platnih sustava zemlje

4.

CBBiH je odigrala važnu ulogu u reformi platnih sustava. Modernizacijom platnog prometa u 2001. godini došlo je do značajnih poboljšanja, što se ogleda u povećanju brzine transfera transakcija, smanjenju troškova i usvajanju europskih standarda.

U suradnji s poslovnim bankama u Bosni i Hercegovini, Centralna banka Bosne i Hercegovine upravlja modernim sustavima namire međubankarskih platnih naloga kroz bruto namiru u realnom vremenu „BPRV“ („RTGS“ – Real Time Gross Settlement) i žirokliring sustav koji radi na principu neto namire.

U okviru platnih sustava BiH funkcioniraju i Jedinствeni registar računa poslovnih subjekata (JRRPS) u BiH, kao i Središnji registar kredita (CRK) pravnih i fizičkih osoba u Bosni i Hercegovini. Na ovaj način dan je značajan doprinos praćenju sustavnih rizika u financijskom sustavu i održavanju financijske stabilnosti.

Početakom 2007. godine Bosni i Hercegovini je dodijeljen i IBAN (International Bank Account Number). Uvođenjem međunarodnog standarda za numeraciju računa, bankama u Bosni i Hercegovini omogućeno je formalno uključivanje u sustav automatske obrade deviznih platnih naloga unutar Europske unije (EU). Pouzdano funkcioniranje platnih sustava u zemlji omogućava da plaćanje između svih subjekata bude pravodobno i učinkovito, a kroz ovaj sustav se godišnje obavi preko 40 milijuna transakcija u ukupnoj vrijednosti od preko 100 milijardi KM.

Za detaljnije informacije posjetiti linkove:

Jedinствeni registar računa poslovnih subjekata (JRRPS) u BiH:

<https://www.cbbh.ba/Content/Read/28?lang=hr>

Središnji registar kredita:

<https://www.cbbh.ba/Content/Read/27?lang=hr>

Za detaljnije informacije o žirokliringu i BPRV-u (RTGS) posjetiti link:

<https://www.cbbh.ba/Content/Read/1058?lang=hr>

Izdavanje novčanica i kovanica BiH

5.

U skladu s pravilima valutnoga odbora, zadatak CBBiH jeste stavljati u optjecaj i povlačiti iz optjecaja novčanice i kovanice konvertibilne marke (KM). KM je novčana jedinica Bosne i Hercegovine, a jedna konvertibilna marka se dijeli na 100 feninga.

CBBiH je jedina institucija u Bosni i Hercegovini koja organizira izradu novčanica i kovanoga novca konvertibilne marke, utvrđuje njihovu apoenšku strukturu i temeljna obilježja, osigurava redovitu opskrbu novčanicama i kovanim novcem te zamjenjuje novčanice i kovani novac koji su postali nepodobni za optjecaj. Na dan 31. prosinca 2018. godine, izvan monetarnih vlasti bilo je 69,4 milijuna komada novčanica i 363,6 milijuna komada kovanica.

Link za prikaz novčanica:

<https://www.cbbh.ba/content/read/19?lang=hr>

Link za prikaz kovanica:

<https://www.cbbh.ba/content/read/1072?lang=hr>

Cilj CBBiH je osigurati da valuta u optjecaju ima obilježja kvalitete, vijeka trajanja i zaštite od krivotvorenja na razini aktualnih tehnoloških standarda u zemljama Europske unije. Na web stranici CBBiH mogu se pronaći informacije o zaštitnim obilježjima novčanica konvertibilne marke koje mogu pomoći u provjeri njihove autentičnosti.

Za detaljnije informacije o zaštitnim obilježjima posjetiti link:

<https://www.cbbh.ba/content/read/645?lang=hr>

Prikupljanje i objava statističkih podataka 6.

CBBiH kompilira statističke podatke koji su integralni dio makroekonomskih statistika Bosne i Hercegovine. Osnovu za statističku produkciju predstavljaju važeće međunarodne metodologije i prakse iz tri područja makroekonomskih statistika: statistike monetarnog i finansijskog sektora, statistike platne bilance i statistike vladinih financija i finansijskih računa.

Provodi se niz različitih statističkih istraživanja u cilju prikupljanja podataka od banaka, poduzeća, vladinih institucija, itd. Proizvedena statistika se besplatno stavlja na raspolaganje javnosti putem publikacija, web stranice i kroz međunarodnu distribuciju statističkih podataka.

Za detaljnije informacije o statistici i pristup interaktivnom statističkom web portalu posjetiti link:

<https://www.cbbh.ba/Content/Read/8?lang=hr>

Pored ranije spomenutog Izvješća o finansijskoj stabilnosti, CBBiH izdaje veći broj redovitih publikacija koje mogu biti od koristi analitičarima, medijima, akademskoj i poslovnoj zajednici, međunarodnim institucijama i široj javnosti.

Za pregled publikacija posjetiti link:

<https://www.cbbh.ba/Content/Archive/36?lang=hr>

Međunarodna suradnja

7.

Za detaljnije informacije posjetiti link:

https://www.cbbh.ba/content/relations_1091

?newscategoryId=68&lang=hr

CBBiH sudjeluje u svim fazama procesa europskih integracija Bosne i Hercegovine i doprinosi europskom integracijskom procesu Bosne i Hercegovine u skladu sa svojim nadležnostima. Priprema informacije, podatke i priloge za redovito godišnje izvješće Europske komisije o Bosni i Hercegovini i Program ekonomskih reformi. Osim toga, CBBiH sudjeluje u radu koordinacijskih i ekspertnih struktura Bosne i Hercegovine koje su uspostavljene u svrhu provođenja ugovornih obveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, pripreme i koncipiranja odgovora na upitnik po zahtjevu za kandidaturu Bosne i Hercegovine za članstvo u Europskoj uniji i drugih obveza procesa europskih integracija.

Bosna i Hercegovina je članica većeg broja Međunarodnih finansijskih institucija, kao što su Međunarodni monetarni fond (MMF), Svjetska banka i Banka za međunarodne namire (BIS). Pored toga, banka ima aktivne bilateralne odnose s drugim središnjim bankama, finansijskim institucijama i organizacijama poput ECB, EUROSTAT, EBRD, EFSE, USAID, SECO, GiZ i dr.

Uloga fiskalnog agenta

8.

Od 2002. godine CBBiH obavlja ulogu fiskalnog agenta prema MMF-u, u ime vladinih institucija u Bosni i Hercegovini vodi račune, povlači sredstva, izvršava finansijske obveze, prijem i distribuciju neizravnih poreza, vrši poslove depozitara i relevantnu korespondenciju.

Pored rada s međunarodnim finansijskim institucijama, CBBiH, u svojstvu fiskalnog agenta Ministarstva financija i trezora BiH, koordinira aktivnosti s međunarodnim kućama za rejting u vezi s dobijanjem ocjene za suvereni kreditni rejting.

Za detaljnije informacije o članstvu i odnosima BiH sa međunarodnim finansijskim institucijama posjetiti link:

<https://www.cbbh.ba/Content/relations/892?newscategoryId=69?lang=hr>

Za detaljnije informacije o kreditnom rejtingu BiH posjetiti link:

<https://www.cbbh.ba/Content/Read/549?lang=hr>

Društveno odgovorna uloga

9.

CBBiH u svom poslovanju želi i nastoji djelovati poštujući principe društvene odgovornosti te kontinuirano provodi aktivnosti financijskog opismenjavanja građana Bosne i Hercegovine i to putem pripreme i distribucije edukativnih materijala, provođenja financijske edukacije i organizacije informativnih i edukativnih posjeta CBBiH.

CBBiH pomaže promoviranju korisnih financijskih znanja i vještina kod stanovništva, te na taj način, povećanjem razine financijske pismenosti, doprinosi financijskoj stabilnosti, ali i većoj financijskoj inkluziji pojedinca.

U proteklom razdoblju, poseban fokus je bio na radu s učenicima osnovnih i srednjih škola kao i studentima iz Bosne i Hercegovine. Kao sredstva provođenja ovih aktivnosti korištene su različite forme interaktivnih radionica, kvizova i debata, gdje se nastojalo na jednostavan, zabavan, ali i sadržajan način sudionike potaknuti na odgovoran pristup novcu, financijskim proizvodima i uslugama te uopće upravljanju osobnim financijama. Pored toga, provode se aktivnosti na obilježavanju svih relevantnih međunarodnih događaja koji za temu imaju odgovorno upravljanje financijama, poput Svjetskog dana štednje i Međunarodnog tjedna novca (Global Money Week). Također, značajno je provođenje brifinga veleposlanika i novinara s ciljem potpunijeg prezentiranja uloge i značaja CBBiH.

Pored financijske edukacije, CBBiH i njeni uposlenici se uvijek rado odazivaju na akcije humanitarnog karaktera, poput dobrovoljnog darivanja krvi i prikupljanja pomoći za ugrožene. Svake godine, banka aktivno sudjeluje u društveno odgovornim akcijama poput prikupljanja i recikliranja papira i ostalih materijala.

IA BAH
LNA BANKA

Adrese Centralnog ureda i glavnih jedinica i podružnica:

- ◆ Centralni ured Centralne banke Bosne i Hercegovine
Maršala Tita 25, Sarajevo, 71 000
- ◆ Glavna jedinica Sarajevo
Mehmeda Spahe 3, Sarajevo, 71 000
- ◆ Glavna jedinica Mostar
Zagrebačka 10, Mostar, 88 000
- ◆ Glavna banka Republike Srpske Centralne banke BiH
Vidovdanska 19, Banja Luka, 78 000
- ◆ Podružnica Centralne banke Bosne i Hercegovine na Palama
Milana Simovića 14, Pale, 71 42
- ◆ Centralna banka Bosne i Hercegovine Podružnica Brčko
Bosne srebrene 28, Brčko Distrikt, 76 100

